

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO**

Seduta tas-27 ta' Gunju, 2008

Citazzjoni Numru. 2509/1999/1

Tarcisio u Grace Rapa

Versus

Bank of Valletta p.l.c.

F'din il-kawża l-atturi qegħdin ifittxu għad-danni għax igħidu illi l-bank konvenut ma waqqafx il-karta ta' kreditu ta' l-attur minnufih wara li dan għarrfu li nsterqitlu, u għalhekk terzi persuni laħqu nq dew bil-karta u ġibdu flus l-atturi.

Iċ-ċitazzjoni tgħid illi fit-22 t'Ottubru [*recte*, Diċembru] 1998 l-atturi kienu marru btala f'Nizza, Franza. Fis-26 ta' Diċembru ta' dik is-sena, għal xi l-11.00 *p.m.*, lill-attur insterqitlu l-karta ta' kreditu *Visa Card* li kienet f'portafoll fil-but ta' wara. Hekk kif, xi għaxar minuti wara s-serqa, l-attur intebaħ li l-karta ta' kreditu nsterqitlu, għamel xi għoxrin minuta (fuq it-telefon) jipprova jikkonvinċi lill-*operator E40* ta' *Visa International* biex minnufih iwaqqaf

il-*Visa card*, iżda għalxejn. Għalhekk l-atturi marru l-Għassa tal-Pulizija (sezzjoni tat-traffiku), xi ħames minuti l-bogħod minn fejn kienu, u, bil-għajnuna tal-pulizija, l-attur qabed mal-*operator E29 ta' Visa International*, li kienet mara, u din minnufih ħadet passi u, żewġ minuti wara, ċemplet lura u għarrfet lill-atturi, li kienu għadhom l-għassa, illi l-*Visa Cara* kienet twaqqfet. Mill-ewwel telefonata sakemm l-*operator E29* waqqfet il-karta ta' kreditu għaddew aktar minn nofs siegħa.

Malli marru lura l-lukanda l-attur ċempel lill-*operator ta' Visa International* ta' l-imsida u dan għarrfu illi kienet waslitlu l-awtorizzazzjoni minn *Visa Card International* biex iwaqqfu l-karta ta' kreditu, iżda għarrfu wkoll illi dak il-ħin stess terzi kienu qegħdin ifittxu li jiġbdu l-flus bil-karta; lill-atturi tahom ukoll il-ħinijiet li fihom bdew jingibdu l-flus. Dan l-*operator*, iżda, ma għamel xejn biex b'xi mod iwaqqaf dan il-ġbid ta' flus, u stqarr ma' l-attur illi dak il-ħin stess terzi kienu qegħdin ifittxu li jiġbdu flus aktar minn kemm kien għad fadal kreditu fil-*Visa Card*.

Dan juri ċar, tkompli tgħid iċ-ċitazzjoni, illi ebda wieħed mit-tliet *operators* tal-*Visa Card* ma kien għamel dak li kien meħtieġ biex iwaqqaf il-karta ta' kreditu u, minħabba f'hekk, lill-atturi nsterqitilhom somma ta' mhux anqas minn elf, ħames mija u tlieta u tletin lira u tlieta u erbgħin ċenteżmu (Lm1,533.43).

Dan wassal biex l-atturi damu mis-26 ta' Diċembru 1998 sat-2 ta' Jannar 1999 bla flus u kellhom joqogħdu l-ħin kollu ġol-lukanda, u għalhekk il-btala tagħhom ġiet rovinata. Kien biss fit-2 ta' Jannar 1999 li setgħu jiġbru flus mill-bank ta' Nizza, għalkemm uffiċjal tal-bank konvenut f'Għawdex – ċertu Jack Theuma – kien wegħedhom li jibgħat flus mill-aktar fis minn kont li l-atturi kellhom mal-bank konvenut.

Billi qegħdin igħidu illi għal dan in-nuqqas għandu jwieġeb il-bank konvenut, l-atturi fetħu din il-kawża u qegħdin jitolbu illi l-qorti:

1. tgħid illi l-konvenut għandu jwieġeb talli, minħabba “traskuraġni grassa u inkompetenza kbira”, naqas milli jwaqqaf il-*Visa Card* għal ħin ta' mhux inqas minn tnejn u erbgħin (42) minuta mill-11.03 *p.m.* sa 11.45 *p.m.*;
2. tgħid illi l-konvenut għalhekk għandu jwieġeb għad-danni kollha li ġarrbu l-atturi, fosthom iżda mhux biss it-telf

ta' elf, ħames mija u tlieta u tletin lira u tlieta u erbgħin ċenteżmu (Lm1,533.43) – daqs tlitt elef, ħames mija u wieħed u sebgħin lira u tlieta u disgħin ċenteżmu (€3,571.93) – jew somma oħra aktar preċiża, u wkoll id-danni kollha li l-atturi ġarrbu waqt il-btala;

3. tillikwida dawn id-danni; u

4. tikkundanna lill-konvenut iħallas id-danni hekk likwidati, flimkien ma' l-ispejjeż, fosthom dawk ta' ittra uffiċjali tal-21 ta' Mejju 1999.

Il-bank konvenut ressaq dawn l-eċċezzjonijiet:

1. il-bank konvenut ma jweġibx għad-danni għax kif jidher minn dak li jingħad fiċ-ċitazzjoni – jekk huwa minnu – kull dewmien biex twaqqfet il-*Visa card* taħti għalih is-soċjetà barranija *Visa International*;

2. kull ġbid ta' flus imsemmi fiċ-ċitazzjoni sar minn *automatic teller machine* u bl-użu ta' *PIN* (*personal identification number*) li l-atturi ntrabtu mal-konvenut li jżommu sigriet; għalhekk kull ġbid ta' flus b'dak il-*PIN*, ukoll jekk mhux mill-atturi stess, iwieġbu għalih l-atturi;

3. b'seħħ minn meta l-bank konvenut kien mgħarraf bis-serqa tal-*card* ma tħalla li jsir ebda ġbid ta' flus mill-istess kont.

Il-fatti li wasslu għal din il-kawża seħħew hekk:

Il-bank konvenut kien ħareġ karta ta' kreditu *Visa* favur l-attur. Il-karta kellha limitu ta' kreditu ta' ħames mitt lira (Lm500) – daqs elf, mija u erbgħa u sittin euro u disgħa u sittin ċenteżmu (€1,164.69) – iżda l-attur iddepożita elf lira (Lm1,000) – daqs elfejn, tliet mija u disgħa u għoxrin euro u sebgħa u tletin ċenteżmu (€2,329.37) – minn tiegħu fil-kont tal-karta biex hekk il-limitu tela' għal elf u ħames mitt lira (Lm1,500) – daqs tlitt elef, erba' mija u erbgħa u disgħin euro u sitt ċenteżmi (€3,494.06).

Fit-22 ta' Diċembru 1998 l-attur siefer għal btala ma' martu l-attriċi u marru Nizza. Hemmhekk kien jinqeda bil-karta ta' kreditu biex jiġbed flus – dak iż-żmien franki franċiżi – minn *automatic teller machines* (*ATM*).

Ġara li fis-26 ta' Diċembru 1998, għal xi l-ħdax ta' filgħaxija (11.00 *p.m.*) l-attur ġibed xi flus minn *ATM* f'*casinò*. Dak il-ħin, wara li kien ġibed il-flus u qiegħedhom flimkien mal-karta fil-portafoll daru miegħu tliet irġiel u serqulu l-portafoll bil-karta ta' kreditu u l-flus b'kollox. Milli jidher dawn b'xi mod kienu rawh idaħħal il-

PIN meta kien qiegħed jiġbed il-flus u għalhekk setgħu issa jinqdew bil-karta ta' l-attur biex jiġbdu flus huma wkoll.

L-attur intebaħ bis-serqa bejn ħames u għaxar minuti wara. Minnufih mar iġharraf lill-uffiċjali tas-sigurtà tal-*casinò* u dawn qabbdh bit-telefonu ma' *operator* ta' *Visa International* biex l-attur ikun jista' jgħarrfu bis-serqa u jgħidlu jwaqqaf il-karta. Wara li dam xi għoxrin minuta fuq il-linja ma' dan l-*operator* l-attur intebaħ illi l-*operator* jew ma kienx jaf jew ma riedx jaqdi. Għalhekk l-uffiċjali tas-sigurtà tal-*casinò* bagħtuh jagħmel rapport l-Għassa tal-Pulizija tat-Traffiku, li kienet xi ħames minuti bogħod. L-attur għarraf lill-pulizija b'dak li ġaralu u l-pulizija reġgħu qabbdh ma' *operator* ieħor tal-*Visa International*. Din id-darba l-*operator* – li kienet mara – qdienu u wara xi ħames minuti qaltli li kienet sejra tavża lil *operator* f'Malta biex iwaqqafu l-karta.

Sakemm sar dan kollu – l-attur intebaħ bis-serqa bejn il-ħdax u ħamsa u l-ħdax u għaxra ta' filgħaxija (11.05-11.10 *p.m.*), għadda xi ftit ħin sakemm sab l-uffiċjali tas-sigurtà u fissrilhom x'gara u ftit ħin ieħor sakemm qabbdh ma' l-ewwel *operator* ta' *Visa International*, u laħqu saru bejn il-ħdax u kwart u l-ħdax u għoxrin (11.15-11.20 *p.m.*); għaddew għoxrin minuta oħra sakemm l-attur fittex, għalxejn, li jfiehmem lill-*operator* x'ried, u laħqu saru bejn il-ħdax u nofs u ħamsa u nofs il-lejl neqsin għoxrin (11.35-11.40 *p.m.*); għadda ftit ħin ieħor sakemm mar l-Għassa tal-Pulizija, sakemm reġgħu qabbdh ma' *operator* ieħor ta' *Visa International* u sakemm fehemha x'gara – il-ħin qabeż sew nofs il-lejl neqsin kwart (11.45 *p.m.*), u x'aktarx qorob nofs il-lejl, jekk mhux aktar tard ukoll.

It-tieni *operator* ta' *Visa International* ma waqqfitx il-karta hi iżda bagħtet *fax*¹ lill-bank konvenut f'Malta. Il-ħin tat-trasmissjoni ta' din il-*fax* huwa muri fuqha stess bħala 23:17:40 – il-ħdax, sbatax-il minuta u erbgħin sekonda. Dan il-ħin, stampat mill-makna ta' min bagħat il-*fax* mill-Istati Uniti u mhux mill-makna ta' min irċeviha f'Malta, ma jistax ikun ħin lokali ta' Malta (*Central European Time*, li huwa l-istess bħal ta' Franza) għax, skond ir-rakkont ta' l-attur stess, sal-ħdax u sbatax il-minuta ħin lokali l-attur

¹ *Fol.* 41.

lanqas kien għadu għamel kuntatt mat-tieni *operator*, dik li bagħtet il-*fax*. Lanqas ma huwa xi ħin fl-Istati Uniti għax hemm differenza kbira wisq. Tidher għalhekk raġonevoli – u taqbel mal-fatti – l-verżjoni tal-bank konvenut illi *Visa International*, li hija organizzazzjoni b'attività f'kull parti tad-dinja, timxi fuq *Greenwich Mean Time* li huwa *standard* internazzjonali.

Għalhekk il-bank konvenut irċieva *b'fax* l-istruzzjonijiet biex iwaqqaf il-karta f'nofs il-lejl u sbatax-il minuta (00.17 *CET* jew 23:17 *GMT*). Dan jaqbel ma' dak li rajna fuq, illi x'aktarx li qorob nofs il-lejl meta l-attur kellem lit-tieni *operator* fehemha x'għara u din ħejjiet il-*fax* u bagħtitha Malta.

Il-bank konvenut, għalhekk, ma jistax ikun mistenni li jwieġeb għal dak li għara qabel nofs il-lejl u sbatax-il minuta ħin ta' Malta (00.17 *CET*).

Ir-*record* ta' negozji bil-karta ta' kreditu², miżmuma fuq is-sistema tal-bank konvenut f'Malta u li għalhekk juru l-ħin ta' Malta³, juru illi l-għid ta' flus li dwaru saret il-kawża sar bejn il-ħdax u tliet minuti u nofs il-lejl neqsin kwart (11.02-11.45 *p.m. CET*), kif wara kollox tgħid iċ-ċitazzjoni stess fl-ewwel talba. Dan il-għid sar qabel ma l-bank konvenut kien mgħarraf bis-serqa u għalhekk ma seta' jagħmel xejn dwarhom, ladarba l-ħallelin b'xi mod kienu saru jafu l-*PIN* ta' l-attur.

Tassew illi l-attur kompla jgħid illi, wara li għamel ir-rapport fl-Għassa tal-Pulizija tat-Traffiku, mar jagħmel rapport ieħor formali fl-Għassa tal-Pulizija tad-distrett u mbagħad mar lura l-lukanda – u sa dan il-ħin laħaq qabeż sew nofs il-lejl – u fil-lukanda sab messaġġ biex iċempel lill-fergħa ta' l-Imsida tal-bank konvenut. Ċempel u min wieġbu fil-bank qallu li dak il-ħin stess kien qiegħed isir tentativ ta' għid ta' aktar flus bil-karta tiegħu.

Ukoll jekk tassew għara hekk, dan it-tentativ ma jidhirx li rnexxa, x'aktarx kemm għax intlaħaq il-limitu tal-kreditu fuq il-karta u kemm għax il-bank konvenut tassew waqqaf il-karta, u mir-*record* ma jidhirx li ngibdu aktar flus wara nofs il-lejl.

² *Fol.* 44.

³ Ara x-xieħda ta' Raphael Vassallo fis-seduta tal-11 t'Ottubru 2001, *fol.* 50.

L-iżball ta' l-attur kien illi biex waqqaf il-karta ta' kreditu ikkomunika ma' *Visa International* – li ma ntweriex li hija agent tal-bank konvenut għal dan il-għan – flok ma ikkomunika direttament mal-bank, u hekk ħela ħafna ħin. Għalhekk it-talba għad-danni talli l-bank konvenut ma waqqafx il-karta fil-waqt ma tistax tintlaqa'.

L-attur kompli jgħid illi meta sab ruħu bla flus u bla karta ta' kreditu talab lill-bank konvenut jibgħatlu aktar flus minn kont ieħor, iżda dawn il-flus damu sat-2 ta' Jannar 1999 biex waslu. F'dan iż-żmien kollu l-atturi ma setgħu jonfqu xejn u ma setgħu jixtru xejn, u għalhekk kellhom jibqgħu fil-lukanda u b'hekk il-btala kienet rovinata. L-atturi qegħdin igħidu li għal dan id-dewmien jaħti l-bank konvenut, li għalhekk għandu jagħmel tajjeb għad-danni minħabba l-btala rovinata.

Li ma qalx l-attur – u li ħareġ wara waqt il-kontro-eżami – hu li l-għada tas-serqa, fis-27 ta' Diċembru 1998 fil-għaxxija, kienu waslulhom daqs tliet mitt lira (Lm300) mingħand oħt l-attriċi⁴. Għalhekk ir-rakkont li l-atturi għamlu mis-27 ta' Diċembru 1998 sat-2 ta' Jannar 1999 maqfula ġol kamra tal-lukanda bla sold fil-but huwa x'aktarx esagġerat u ma għandux mis-sewwa.

Barra minn hekk, mix-xieħda ħareġ ukoll illi l-bank konvenut ħa ħsieb illi jibgħat aktar flus lill-atturi bla dewmien żejjed. Jack Theuma, *manager* tal-fergħa fejn għandu l-kont il-konvenut, xehed illi fit-28 ta' Diċembru 1998, li kien it-Tnejn, saritlu talba għal flus mill-konvenuti u l-għada, it-Tlieta 29 ta' Diċembru, il-flus intbagħtu l-*head office* f'Pariġi tas-soċjetà bankarja *Société Générale* b'istruzzjonijiet li jintbagħtu l-fergħa ta' Nizza biex l-attur ikun jista' jgħidhom minn hemm⁵. Id-dewmien sat-2 ta' Jannar 1999 kien sakemm is-soċjetà franciża wasslet il-flus minn Pariġi sa Nizza, u għal dan, naturalment, ma jwegibx il-bank konvenut.

Billi għalhekk ma kien hemm ebda nuqqas min-naħa tal-bank konvenut, la biex waqqaf il-karta ta' kreditu ta' l-attur wara li kien mgħarraf bis-serqa, u lanqas biex bagħat aktar flus lill-atturi, it-talbiet magħmula mill-atturi ma jistgħux jintlaqgħu.

⁴ Ara x-xieħda ta' l-attur Tarcisio Rapa fis-seduta tal-31 ta' Mejju 2002, *fol.* 156.

⁵ Ara x-xieħda ta' Jack Theuma fis-seduta tal-10 t'Ottubru 2001, *fol.* 74 *et seqq.*

Kopja Informali ta' Sentenza

Għal dawn ir-raġunijiet il-qorti taqta' l-kawża billi tiċhad it-talbiet ta' l-atturi u tikkundannahom iħallsu l-ispejjeż kollha tal-kawża.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----